

Κεφ. Γ'. Ὑπερηφ. ταπείμ. ὠτέλ. 111

Καὶ ὄχι μόνον ὀλιγωτέρας τιμῆς ἀξίως κάμνει τὰς ἀνθρώπους ἢ ὑπερηφανία, ἀλλὰ τὰς κάμνει προσέτι καὶ τελείως μισητὰς. Δεὴ εἶναι εἰς τὸν κόσμον πράγμα βδελυκτότερον ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας· ἐπειδὴ μὴτε εἶναι ἄλλο κἀνείνα νὰ ἐναντιονέται ἀπ' εὐθείας εἰς τῆς φιλαυτίας τὰ καθ' ἑαυτοῦ περαιοτέρου ἀπ' αὐτοῦ. Οἱ ἀνθρώποι ἔχοντες οἱ περαιοτέροι μίαν δόσιν (μέτρον) μεγαλιτέραν, ἢ μικροτέραν ὑπερηφανίας ἰδίας, πληροφορημένοι ἔχουσιν ὅλοι εἰς τὴν ψυχῶν ὅτι εἶναι κατα πάντα ἢ ἐν μέρει ἀνώτεροι ἀπὸ κάθε ἄλλον, δεὴ μισῶν ἄλλο πράγμα τόσο, ὅσον τὸ νὰ βλέπουν, ὅτι ἄλλος θέλει νὰ τὰς ὑπερβάλῃ. "Ὅθεν εὐστόχως εἶπεν ὁ Ἀββᾶ Τραβλέτ, ὅτι ἡ ὑπερηφανία εἶναι ὁ μεγαλήτερος ἐχθρὸς τῆς ὑπερηφανίας. Ὁ ὑπερήφανος ὅμως ἀνθρώπος δεὴ ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίζῃ ἀπὸ τῆς ὑπερηφανίας τὰ ἄλλῳ ἀμοιβῶν, παρὰ τὸ νὰ ἰδῇ ἑαυτὸν καταφρονημένον καὶ μισητὸν ἐν ταύτῃ· εἰς καιρὸν ὅπῃ ὁ ταπεινὸς διὰ τῆτο μάλιστα τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται κοινότερον παρὰ πάντων, δι' ὅ,τι δείχνωντας ὅτι ἔχει καὶ αὐτὸς σέβας πρὸς τὰς ἄλλους, ἀφίνει ὅπῃ καθ' ἑαυτοῦ θαυμάζωντάς τον, νὰ ἠμπορῇ μ' ὅλον τῆτο νὰ εἶναι εὐχαριστημένος περὶ ἑαυτοῦ.

Ἡ πλέον βδελυρὰ ὅμως καὶ πλέον ἀνόητος ὑπερηφανία εἶναι, ὅποταν φαίνεται τινὰς ὅτι ἐπαίρεται διὰ ἐκεῖνα, ὅπου δεὴ εἶναι ἐδικά τῃ. Ποίαν ἀξιοσύνην ἔχεις ἐσὺ, εἶπεν εἷνας παλαιὸς Φιλόσοφος πρὸς εἷνας

τοιῦ-

κέρων (Περὶ Καθικ. (De Offic.) Βιβλ. Α'. Κεφ. 29). Καὶ ὁ Ἐπαμινώνας, „εἰωθὼς φαίνεσθαι τὸν ἄλλον χερόν ἀλληλιμ-
 „ μένος τὸ σῶμα καὶ φαεινὸς τῷ προσώπῳ μετὰ τῆς ἐν Λακε-
 „ δαίμονι περιφανῆ κατὰ Λακεδαιμονίων νίκης, τῆ ὑστέραια
 „ προῆλθεν ἀνυπερήφανος καὶ ταπεινός" πρὸς δὲ φίλων ἐρωτῶντων,
 „ μήτι λυπηρὸν αὐτῷ συμπέπρωκεν; ἀδελφὲ, εἶπεν, ἀλλ' ἐχθρὸς
 „ ἡδόμενος ἑμαυτῷ μείζον, ἢ καλῶς ἔχει φρονήσαντος, δι' ὅ,τι
 „ μερὸν κολάζω τῆς ἀμετερίας τῆς χαρᾶς.

ποιῶτον, δι' ὅ,τι ἐγυρνῆθης εἰς μίαν λαμπαρὰ πόλιν, καὶ ὄχι εἰς εὔα ποταπὸν χωρίον; δι' ὅ,τι σοὶ ἀπέλειφθη μία πλοσία κληρονομία, καὶ ὄχι μία ἄκρα πτωχία; δι' ὅ,τι κατάγεις ἀπὸ αἵμα τῆς ἐνδοξοτάτων ἡρώων, καὶ ὄχι ἀπὸ τῶ δυσγενοστάτου ὄχλου; ἢ πορροεῖ τινὰς νὰ εἶναι ἄξιός σου τῶ νὰ ὑπάρχη εἰς τὸν κόσμον; καὶ διὰ τί λοιπὸν νὰ ὑπερφρονῆς με' τὴν ὑπερηφάνειαν ἐκείνης, ὅτῃ εἶναι ὁμοίος σου κατὰ τὴν φύσιν, καὶ ἀπὸ τῶ ὁποίους εὔα ἀπλῶν συμβεβηκὸς σὲ διέσειλε; „ Ἐμοὶ μὲν ὄνειδος ἢ πατεῖς, σὺ δὲ „ τῆ πατεῖδα “ εἶπεν Διφάρσως καὶ Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης πρὸς τὸν ὑβριτικὸν Ἀθλιωαῖον, ὅτῃ ἐτόλμησε νὰ τῷ ὀνειδίσει τὴν πατεῖδα (1) καὶ ὁ μέγας Ἰφικράτης πρὸς τὸν ἀναίχουτον Ἀρμόδιον „ τὸ μὲν ἐμὸν „ εἶπε, γένος ἄρχεται ἀπ' ἐμοῦ· τὸ δὲ σὸν, ἐν σοὶ „ παύεται “· ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν τὴν μετεχειρίσθη μετὰ ταῦτα εἰς παρομοίαν πείρασιν καὶ ὁ Κικέρων.

Ἡ ἰδία λοιπὸν αὐτῆ ἀξιοῦτης εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει κάποιον δίκαιον νὰ καυχᾶται ὁ ἀνθρώπος. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εἰς ὁποιονδήποτε βαθμὸν καὶ αὐτὴ φθάσει, εἶναι πάντοτε τὸσον μικρὸν πρᾶγμα, ὅπου δὲν ἀξίζει νὰ ὑπερηφανώηται τινὰς δι' αὐτήν. Ἀρχίδαμος ὁ υἱὸς τῷ Ἀγησιλάῳ πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα ἐπαιρόμενον διὰ τὴν ἐν Χαιρωνίᾳ νίκην „ αὐτὸ κοιτάξῃς, εἶπε, καὶ μετῴσης τὴν „ σκιαῶσα, θέλεις ἰδῆ, ὅτι δὲν ἠύξισας μήτε μίαν „ γεαμμήν “.

Χωρὶς τῆτο, αἱ μεγάλα ἀρεταὶ (ἀξιοῦτες) εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συζυγοφάσμαται με' μεγάλας κακίας καὶ μεγάλα ἐλαττώματα. Ὁ Ἡρακλῆς, ὁ ἔθμος τῷ

(1) Καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ὁμοίως πρὸς τὸν καυχώμενον ὅτι ἔχει πατεῖδα μεγάλην καὶ λαμπαρὰν „ εἰ τῆσο, εἶπε, σκόπη, „ ἀλλ' ἢς τινος αὐτὸς πατεῖδος ἢς ἀξίος “.

τῶν τεράτων, καὶ τὸ θαῦμα τῆς ἀνδρείας, κοντὰ εἰς τὴν Ὀμφάλειαν, ἀλλάζει τὸ ρόπαλον μὲ τὴν ρόκαν. Ὁ Δημοσθένης, ὅς τις ἐν τῇ ἀγορᾷ ἦτον κεραυμὸς τῆς Ρήτορικῆς, εἰς τὴν μάχην εἶκται ὁ χείριστος τῶν στρατιωτῶν. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὅς τις ἠθέλε νὰ νομίζεται υἱὸς τοῦ Διὸς, καὶ Θεὸς ὅμοιος ἐκείνῳ, εἰς τὰ συμπόσια ὑποβρύχιος εἰς τὴν αἰχρὰν μέθην γίνεται κατώτερος ἀπὸ ἀνθρώπων. Οἱ περαιοτέροι τῶν θνητῶν, αὐτοὶ ἠμποροῦσαν νὰ ἰδοῦν εἰς εὐα καθράπτῃν ζωγραφισμένα ὅλα τὰ ἐλαττώματα των, τὰς ἀνουσίας των, τὰς κακίας των, βέβαια δὲν ἠθέλουν τολμήσῃ πλέον νὰ ὑπερηφανοῦνται.

Διὰ νὰ ἀποφύγῃ ὅμως τινὰς τὴν ὑπερηφάνειαν, δὲν πρέπει νὰ πέσῃ εἰς τὰ ἄκρα ἀντικείμενα, εἰς τὴν μικροψυχίαν, δηλαδή, εἰς τὴν εὐτέλειαν, καὶ εἰς τὴν χαμέρπειαν. Ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν μετᾷ διὰ τίποτε τὸν ἑαυτόν τε, ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν ἰξόβρει νὰ τιμᾷ ἑαυτόν, ὄχι μόνον εἶναι ἀνεπιτήδειος διὰ κάθε μέγαλον, καὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ εὐδοξον ἔργον, ἀλλ' εἰς ἐναντίας δὲν εἶναι πρᾶξις τόσον εὐτελής καὶ ἐτιδανή, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἀτιμάζῃται. Γεννημένος διὰ νὰ δουλεύῃ ἐσκυμμένος, ἢ νὰ ἔρπῃ πάντοτε, δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ ἀνυψωθῇ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν ὑποδουλωμένος εἰς τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις, εὐτελής ἐκπληρωτῆς τῶν θελημάτων, ἢ καὶ τῶν φαντασιῶν τῶν ἄλλων, πεφικώς πάντοτε καὶ εὐχόμενος ἔμφορσεν εἰς τὸν τολμηρότερον καὶ δυνατώτερον, ἀφίεται νὰ σύρῃται ἐνίοτε ἀπὸ τὴν μικροψυχίαν τε, καὶ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τε εἰς τὰ πλέον μεγαλήτερα πλημμελήματα.

Μὲ τὴν ἀληθινὴν ταπείνωσιν πρέπει νὰ συζῶχθῇ μία ἔλλογος μεγαλοφροσύνη, δι' ἧς γνωρίζωντας ὁ ἄνθρωπος ἑαυτόν, τὴν ἀξίαν του, τὰς δυνάμεις του, δὲν ἀφίεται ποτὲ νὰ κυριεύθῃ ἀπὸ ἀγριῆ φόβον· ἀντίσταται εὐτόλμως εἰς τὴν καταδυναστείαν καὶ ἀδικίαν τῶν ἄλλων, καὶ μήτε συγχωρεῖ, μήτε ἐνεργεῖ ποτὲ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἐξέλτῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κενοδοξία, Μετριοφροσύνη ἐν ᾧ ἐπεὶ
προμοίας ἢ καταφρονήσεως τῶν τιμῶν.

Ἀπὸ τῶν ὑπερηφάνειαν γερνάται ἀπ' εὐθείας ἢ κενοδοξία· ἐπειδὴ ὁ ὑπερήφανος ἐκείνο τὸ εἶδωλον, ὅπῃ χηματίζει περὶ ἑαυτῆς θεωρῶντας τὰ προτερήματα τὰ μετὰ τὸν φίλαυτον ὄμμα, θέλει νὰ τὸ κοιτάζου καὶ οἱ ἄλλοι μετὰ τὸ ἴδιον ὄμμα· καὶ ἐντεῦθεν προέρχεται ἐκείνη ἢ στυγρὴ, ὅπου ἔχει νὰ δημοσιεύῃ ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῃ νομίζει ὅτι ἠμποροῦν νὰ ἐγείρουσιν εἰς τοὺς ἄλλους περὶ ἑαυτῆς μίαν ὑπόληψιν μεγαλητέραν· ἐντεῦθεν ἐκείνη ἢ ζωηροτάτη ἀρέσκεια εἰς τὸ νὰ ἀπαιτῆ τὴν κρότης καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν ἄλλων (1).

Αἱ μηχαναὶ, ὅπῃ μεταχειρίζεται εἰς τῆτο ὁ κενόδοξος, εἶναι ποικιλότροποι· τὰ ἐλαττώματά τε, καὶ τὰς ἀξιοκατηγόρητας ιδιότητάς τε παχίζει ἐπιμελῶς νὰ τὰ καλύπτῃ, καὶ τὰ ὀλίγα ἀξιέπαινα, ὅπου ἔχει, τὰ δημοσιεύει μετὰ ἐπιδεξιότητα· καὶ διὰ νὰ λάβῃ μεγαλητέραν ὑπεροχὴν τὰ ἐν αὐτῇ μικρότατα πράγματα, παρατηρεῖ τὴν ἐπιτηδείαν καιρὸς, ἐπιζητεῖ τὰς δίκαιους περιστάσεις, διὰ νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν εἰς αὐτά.

Πληροφόρημένος ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν συνηθίζουσι νὰ τιμῶν, εἰμὴ μόνον ἐκείνους, ὅπου ἀκολουθεῖ τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς ὑπολήψεις των, ἀλλάζει κατὰ τοὺς τόπους καὶ τὰς συναναστροφάς, χαρακτῆρας, καὶ διαγωγὴν, καθὼς ὁ ἀμετάβλητος Ἀλκιβιάδης, δραστήριος καὶ
εγ-

(1) Ἡμεῖς νομίζομεν πᾶν ἑαυτὸν μας πᾶν ὄσον καλύτερον ἀπὸ ὅ, τι ἡμεῖς, λέγει ὁ Γλαυκῶν· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεονεκτήσιον ἐπιθυμοῦμεν ὅπῃ οἱ ἄλλοι νὰ μᾶς νομίζωσιν ἀκόμη καλύτερους καὶ ἀπὸ ὅσον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι νομίζομεν ἑαυτούς.

Κεφ. Δ'. Κκοδοξία, Μετσιοφροσ. 115

ἐγχειρηματίας εἰς τὰς Ἀθώας, μαλθακὸς καὶ γυναικώδης εἰς τὴν Περσίαν, σέρρος, ὀλιγαρκὴς καὶ φιλόπονος εἰς τὴν Σπάρτην (1). Ὁ ἔπαινος δὲ ἀγοράζεται μὲ ἄλλον τρόπον καλλίτερα, εἰμὴ μὲ τὸν ἔπαινον· διὰ τὸ ἐπιδαφιλοῦνται πρὸς τὰς ἄλλας τὰ ἐγκώμια, διὰ νὰ λάβῃ παρ' ἐκείνων ἀμοιβαίως τὰ ἴσα ἢ καὶ περισσότερα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲ βδελύσσεται ἄλλο πρᾶγμα τόσον, ὅσον τὸ νὰ ἔχη ἀταγωνιστὰς ἢ ἀντιζήλους, διὰ τὸ, ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ τέτων, ζητεῖ πάντα τρόπον νὰ τοὺς δυσφημήσῃ· καὶ ὁπόταν ἡ ἀλήθεια δὲ τὸν βοηθῇ εἰς τὸν σκοπόν τε, καταφύγει ὁ πανουργὸς εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν συκοφαντίαν.

Πρὸς δὲ τὰς φανερώς ὑπερτέρους τε, δὲν δισάζει τελείως νὰ ἐξαυτλήσῃ τὰς πλέον μεγαλητέρους ἐπαινεύς, ὡς νὰ φωνῇ ὁ πρῶτος ἐπαινετῆς των, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ μὲ τὸ τὴν ὑπόληψιν τῆ δικαίης· καὶ εἰς αὐτὰς ἐκείνας, ὅπῃ εἶναι φανερά ἐγνωσμένοι ὡς κατ' ἑαυτοὺς τε, παχίζει νὰ ὑπερυψώσῃ ὅ,τι καλὸν ἔτυχε καὶ ἔχεν, διὰ νὰ κερδήσῃ μὲ τοῦτο δοίς τὰς μισθοὺς καθ' Ὅμηρον εἰπεῖν, καὶ διὰ νὰ νομιθῇ δηλαδὴ ὅτι εἶναι δίκαιος καὶ εὐλαβὴς ἐκτιμητὴς τῶν προτερημάτων τῶν ἄλλων, καὶ διὰ νὰ κάμῃ νὰ φανῶν τὰ ἐδικά τε μὲ τὴν πρὸς τὰ ἐκείνων σύγκρισιν ὑψώτερα.

Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο ἐπὶ τῶν ζώντων ἢμπορεῖ κάμειαν φορὰν νὰ ἀποβῇ ἐπικίνδυνον εἰς τὴν κκοδοξίαν τε, διὰ τοῦτο προθυμεῖται περισσότερον νὰ τὸ ἐνεργῇ
εἰς

(1) Ὡς ὁ μέγιστος Ἀλκιβιάδης Ἀθώησι μὲν σκώπτειν καὶ ἰπποβορῶν, καὶ μετ' ἀφρατελίας ζῶν, καὶ χάριτος ἐμὲ δὲ Λακεδαιμονίαι κερόμενος ἐν χερῶν, καὶ τριβωνοφορῶν, καὶ ψυχρολυτρῶν· ἐν δὲ Θράκη πελεμῶν καὶ πίνων· ἐπεὶ δὲ πρὸς Τισαφέρνην ἀφίκετο φρυγῆ καὶ ἀβρόπτι καὶ ἀλαζονίᾳ χρώματος, ἰδὲ πρᾶγῶν, καὶ καθομίλει τῶν σωμαφομοίων καὶ σωμαϊκῶν ἑαυτὸν τὸν ἄπασιν· (Πλάτωνα, ἐν τῶν, πᾶς ἀντὶς διακρίνει τὸν κόλακα πρὸ φίλου).

εἰς τὰς ἀποθαρμύνας· καὶ τὰ ἐγκώμια ἐκείνων, ὅπῃ δὲ ὑπάρχουσι πλέον εἰς τὸν κόσμον, γίνονται πολυλάκεις εἰς αὐτὸν ὄργανα διὰ τὴν ἐξουτελίαν ἐκείνους, ὅπῃ ὑπάρχουσιν.

Τὰς ἴσας ἢ ἀντιζήλους τοῦ εἰς τὸ ἴδιον ἐπιτήδευμα παχίζει πρὸ πάντων καὶ ἐπιθυμοῖ τὴν ταπεινώσιν περιωσώτερον· καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀρχαία παροιμία, „κεραμοῖς κεραμεὶ κοτέει καὶ τέκτων τέκτωνι.“

Ὅποταν ὅμως εἶναι λόγος, διὰ τὴν παραβάλην τὸ ἐπάγγελμα, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνηκολήθη μὲ τὰ ἐπίλοιπα, τοῦτο τὸ ὑπεραίρει πάντοτε ὑπὲρ πάντα τὸ ὁποῖον τὸ κάμνει πότε μὲν ἀπὸ ἐσωτερικῶν πληροφοριῶν του, μὲ τὴν ἐσιωπήσιν τὴν θεωρῆ ὡς τιμιώτερον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον κατέβαλεν ἅλῃ τὴν σπουδὴν του· πότε δὲ διὰ τὴν ἀπολαύσιν τοῦλάχιστον τὸν ἐπαινον, ὅτι ἔκαμε καλῶς ἐκλογῶν, μὲν ἠμπορῶντας τὴν ἐπαινεθῆναι διὰ ἄλλο. Δι' αὐτὸ τοῦτο ἐπαινεῖ τὴν πατερίδα του, ἢ τὸ γένος του, ἢ τοὺς φίλους του, ἢ τὰς συγγενεῖς τῆς, διὰ τὴν μεθέξιν ἕτω τῆς δόξης τῶν ἄλλων, μὴ δυνάμενος τὴν κοσμηθῆναι μὲ τὴν ἐδικλῶν του.

Ἡ πλέον βαρεῖα καὶ ἀνυπόφορος ποινὴ εἰς τὸν κενόδοξον εἶναι ἡ καταφρόνησις· ἐπειδὴ αἱ ὑβριστες τοῦ ἀφίγνου πάντοτε τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐκεῖνος, ὅπου τὰς λέγει, παραφέρεται ἀπὸ τὴν ὀρμὴν τῆς πάθους, καὶ δὲ αἰθαλέεται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐκεῖνα ὅπῃ σφοδρῶς ἢ γλώσσα· μία ψυχρὰ ὅμως καταφρόνησις εἶναι εἰς αὐτὸν δείγμα σφοδρότατον, ὅτι δὲ τὸν ψηφῶν διὰ τίποτε.

Λοιπὸν ἐπειδὴ θεωρεῖ ὡς εἷς εἶδος καταφρονησεως τὴν περὶ αὐτοῦ σιωπὴν τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο κινεῖ πάντα λίθον, τὸ πῦρ λόγου, διὰ τὴν ἐγείρη ὁμιλίαν περὶ ἑαυτῆς· σφοδρῶς εἰς τὴν ὁμιλήσιν περὶ ἑαυτοῦ εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος· καταλέγει εἰς τὰς ἄλλας ὅλα του καὶ ἔργα, ὅλας τῆς λόγου, ὅλας τὰς ἀνδραγαθίας τῆς, ὅλα τὰ συμβεβηκότα μέχρις ἀκρότητος· καὶ μὴτα
εἶναι

εἶναι περίσασις ἢ πλέον μικρότερα, ὅπῃ νὰ μὴ τὴν ἐκθέτῃ μὲ ὄλιω τλὴ ἔμφασιν.

Ὅταν τῷ λείπῃ δίκαια διὰ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς δόξης τῆς, ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀδυναμιῶν τῆς, ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἐλαττωμάτων τῆς, ὁμιλεῖ ἕως καὶ περὶ τῆς κακιῶν του· ἀγαπᾷ καλλίτερα νὰ λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ κακὰ, παρά νὰ μὴ λέγῃ τίποτε. Οἱ πανουργότεροι ὅμως ποροφέρνουν ἐκεῖνα μόνον τὰ ἐλαττώματα, ὅπῃ φαίνονται, ὅτι ποροέρχονται ἀπὸ ἐπαινετὰς ἀρχὰς· κατηγοροῦν ἑαυτὰς ὡς θυμώδεις καὶ ὀρμητικὰς, πλὴν εἴθε ὁ λόγος εἶναι περὶ τιμῆς καὶ δόξης· κατηγοροῦν ἑαυτὰς ὡς λεπτολόγους καὶ πέρα τῷ δέοντος ἀκρεβεῖς, ὅμως ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ οἰκονομίας τῆς ἀλλοτερίων πραγμάτων· ὁμολογοῦν ὅτι εἶναι πεισματικοὶ καὶ ἀδυσώπητοι, πλὴν ὅταν τὸ ἀπαιτῇ ἢ ἀκρεβεῖς ἐκπλήρωσις τῆς χρεῶν τῆς. Καὶ αὐτὸ ἠδυνάωνται κάμμιαν φοραὴν νὰ μεγαλύνουν τῷ λόγῳ τλὴ ἀνεπιτηδειότητων, τλὴ ὀλιγότητα τῆς ποροτεριμάτων τῆς, τὴν ἀδύειαν καὶ ἀπιστίαν τῆς μνήμησ των, τῷτο τὸ κάμνουν, ὅποταν ἐλπίζουν, ὅτι θέλουν τοὺς ἐναντιωθῆ εἰς τῷτο, καὶ ὅταν ὑποπτεύουν, ὅτι θέλουν ἀκρεβεῖ νὰ ἐπαινώνται παρ' ἄλλων αὐτὰ τὰ ποροτεριμάτα, τὰ ὅποια μὲ μίαν ἐπίπλασον· μετριοφροσάκῳ ὑποκρίνονται, ὅτι δὲν τὴν γνωρίζουν εἰς ἑαυτὰς· καὶ ἐν τέτοις ἢ μεγαλιτέρα ὑβρις, ὅπῃ ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τινὰς εἰς αὐτοὺς, εἶναι νὰ δείξῃ ὅτι πιστεύει ἐκεῖνα ὅπῃ λέγουν περὶ ἑαυτῶν.

Ἡ ἀντιλογία ὡς τὰ πολλὰ δὲν εἶναι καὶ αὐτὴ ἄλλο, εἰμὴ ὅνα ἀποτέλεσμα τῆς κενοδοξίας. Προκατελημμένων τῆς φρώτων τόπων τῆς καλῆς μερίδος, λέγει ὁ Δέκας Ροχεφεκάλτ, (Ἵποθήκ. 377.) ὁ κενόδοξος δὲν θέλει νὰ λάβῃ τὸν ἔχατον· διὰ τῷτο καταφύγει εἰς τὸ ἐναντίον μέρος. Ἀποτέλεσμα τῆς κενοδοξίας εἶναι ὁμοίως καὶ ἡ ἀνυπόμονησία (ἀτλησία) τῆς ἀντιλογίῶν τῆς ἄλλων, ὅσον εὐλογοὶ καὶ αὐτὸ εἶναι, καὶ ἡ ἰσχυρογνώμια εἰς τὰς ἰδίας ὑπολήψεις, ὅσον ψεύδεις καὶ αὐτὸ εἶναι· ὁ κενόδοξος δὲν θέλει νὰ εἰπῇ

ὅτι ἔσφαλε, μήτε ὅταν γνωριθῆ τὸ σφάλμα τῆ, εἴ-
τ' ἔν δὲ θάλει γὰ φανῆ ὅτι ἔσφαλεν.

Ἀπὸ τῆ κενοδοξίαν προέρχεται ὁμοίως καὶ τοῦτο
ὅπῃ οἱ ἀνθρώποι εἶναι πρόθυμοι γὰ δίδαν συμβου-
λίαν εἰς τὰς ἄλλας, μ' ὅλον ὅπῃ δὲ τὰς τῆ ζητοῦν.
Ἡ ἀντίστασις ἐξ ἐναντίας, ὅπου βλέπομεν κοινῶς
εἰς ὅλους, εἰς τὸ γὰ ζητήσων συμβαλίαν ἀπὸ ἄλλους,
ἢ δυσἀρέσκεια εἰς τὸ γὰ ἀκούου τὰς συμβαλάς τὰς
μὴ ζητηθείσας, καὶ ἡ ἰχυρογνωμία εἰς τὸ γὰ κάμνεν
ὅλον τὸ ἐναντίον ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπου τοὺς συμβαλοῦν,
ἀπὸ τῆ ἰδίαν ἀρχίαν προέρχονται καὶ αὐτά. Διὰ τὴ
ἐκεῖνος, ὅπου δίδει συμβουλίαν εἶναι ἀνώτερος τῆ
σιγμῆ ἐκεῖνον ἀπὸ ἐκεῖνον ὅπου τῆ δέχεται καὶ
καθόσας ἐπιθυμῆ τῆ πρώτῃ κατὰσασιν καὶ βδε-
λύττεται τῆ δούτεραν.

Ὡς τὸσον ἡ κενοδοξία, ὅπῃ ἔχει τὸσση κυριότητα
ἐπαύω εἰς τὰς ἀνθρώπινους πράξεις, εἶναι ἐκεῖνη ὅ-
που σωφρέχει περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο, εἰς τὸ
γὰ ἀμαυρώση καὶ τὰς πλέον ἀξιεπαίνας. Διὰ τὴ φθά-
να γὰ φανῆ ὅτι ἔγινε μία διὰ τῆτο τὸ τέλος, διὰ γὰ
χάσῃ δι' αὐτὸς κάθε δόξαν.

Ἡ ἐκούσιος πτωχία, ἢ καταφρόνησις τῆ γήινων
πραγμάτων, ἢ σαθερὰ ἀνοχή τῆ δεινῶν, ὅπῃ ἐπαγ-
γέλλοντο οἱ Κωϊκοί, ἦτον ἔργα καθ' ἑαυτὰ ἀξιοπαί-
να, καὶ ἀπαιτῶσαν μεγάλην ἀνδρείαν καὶ γεννιότητα
ψυχῆς· ἐπειδὴ ὅμως ἐφαίνοντο ὅτι ἐγίνοντο ἀπὸ κε-
νοδοξίαν, ὅχι μόνον δὲ τὰς ἐποξεκνήσαν καθόσας ἔ-
παινον, ἀλλὰ πολλὰκις τοὺς ἐκατηγορήσαν διὰ αὐτὰ
καὶ τὰς ἐπείπαιζον (1).

Ἐν-

(1) Διογένης ὁ Σινοπῆς ἔσχε μίαν ἡμέραν ψυχροπῆτι
ἀγκυλισμένος ἐς ἑνα κούρην χαλκίνον. Ἐνας Σπαρτιά-
της, ὅπῃ πὸν εἶδε, πὸν ἐρώτησε, αἶ ἦσον. ψυχρός ὁ αἰθέρας
ὅχι, ἀπικεῖθαι αἶπος καὶ τί μέγα κούρην λοιπὸν κάμνεις
ἐσὺ, ἀναπικεῖθαι ὁ Σπαρτιάτης περιπαίζωντας σου, μὴ γὰ γὰ
εἰς

Ἐντεῦθεν καταφαίνεται ἡ ἀνοησία τῆς κερδοξίας ἀνθρώπου· διὰ τὴν αὐτὴν ἢ ἰδίαν ἀποδοχὴν ὅπως ἔχει, διὰ τὴν ἀπολαύσιν τὸν ἔπαινον τῆς ἄλλων, τοῦ ποροξενεῖ μάλις αὐτὴν καταφρόνησιν, καὶ ἐξ αἰτίας τῆς ὑπερβολικῆς ἔρωτος τῆς ἐπαίνων, ὑσερεῖται τὸν ἔπαινον, ὅπως ἄλλως ἢ θελε συζυφοδῆ τὰς πράξεις τας.

Φρονιμώτερος ἀπὸ ὅλων εἶναι χωρὶς ἀμφιβολίαν ὁ μετριοφρων· διὰ τὴν χωρὶς τὴν κοπιᾶσθαι διὰ τὴν ἀπολαύσιν αὐτὴν παρά τῆς ἄλλων τιμῆν, εἶναι ὁ μόνος ὅπως αὐτὴν ἀπολαμβάνει δὲ κοινώτατα· καὶ ἐνεργῶν ἐναρέτως διὰ μόνον τὸν ἔρωτα τῆς ἀρετῆς, εἶναι βέβαιος ὅτι θέλει ἀποκτήσει καὶ ἐκεῖνον τὸν ἔπαινον, ὅπου δὲ ζητεῖ (1).

Ἡ μετριοφροσύνη, κοντὰ ὅπως ἀφίνει εἰς τὰς ἐναρέτης πράξεις ὅλων τὴν ἰδίαν καὶ φυσικῶς αὐτῆς τιμῆν, ποροδέτει εἰς αὐτὴν ἀκόμι καὶ μίαν νέαν ὑπεροχὴν· ἐπειδὴ πορῶτον μὲν τὸ νὰ φαίνεται εἷς ἀνθρώπος, ὅτι δὲν ἐπαίρεται διὰ ἐκεῖνα τὰ ποροτερήματα, διὰ τὰ ὅποια ἄλλοι ἀλαζονδύονται, τούτο ἐγείρει εἰς τοὺς θεατὰς μίαν ἠδεῖαν αἰδοῦσιν θαύματος, ἢ ὅποια αὐξάνει μᾶλλον καὶ μᾶλλον αὐτὴν ὑπόληψιν καὶ τιμῆν. Δεύτερον δὲ ἢ καλὴ ὑπόληψις, ὅπου ὁ μετριοφρων ἀνθρώπος δείχνει ὅτι ἔχει πορὸς τὰς ἄλλας, τὰς ἐξάπτει ποροασότερον διὰ τὴν ἀνταμείψου ποροπρέστατα. Τεῖτον καὶ τελευταῖον, ἢ τιμὴν συμίσταται εἰς τὰς πράξεις

εἰς τὴν ἀνδριάντα; Ὁ Σωκράτης ἠλεγξε, ποροπρῶς ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἰδίον Ἀντιθένην μαθητὴν πορο ποτε, καὶ ποροπρῶς ἀρχηγὸν αὐτῆς τῆς Αἰρέσεως· διὰ τὴν βλέπωντας ὅτι ἔχει πορο τὸν ῥάσον πορο ξεχισμένον, καὶ πορο ἐγύριζεν εἰς ποροπορὸν ὅπως νὰ φαίνεται ἢ ποροχισμάδα· βλέπων, ποροπρῶς εἶπεν, ὦ Ἀντιθένη, ἀπὸ τὴν ποροπρῶς πορο ῥάσον πορο αὐτὴν ποροπορὸν κερδοξίαν.

(1) Ἡ δόξα, εἶπεν ὁ Πλίνιος, ἀγαπᾶ νὰ μᾶς διώκη ἀνοητικῶς, καὶ ὅχι καὶ τὴν διώκωμεν μὲ ποροπορὸν. (Βιβλ. Α'. Ἐπιστολ. 8.)

παράγματα ἐκεῖνα, ὅπῃ ἠδύνεται ὁ ἀνθρώπος νὰ χα-
 εῖσῃ αὐτοπροαίρετος, καὶ ὄχι εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ βλέπει
 ὅτι ἀρπάζονται μὲ βίαν. Εἰς τὴν μετελοφροσύνην
 λοιπὸν ἠδύνεται πᾶς τις νὰ χαεῖζῃ τὴν τιμὴν αὐ-
 προαίρετος, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἡ κενοδοξία φαίνεται ὅ-
 τι τὴν ζητεῖ δυνασικῶς, καὶ τὴν θέλει ὄχι ὡς δῶ-
 ρον, ἀλλ' ὡς δικαίωμα τῆς.

Διὰ τῆτο αὖ ὁ κενοδοξὸς ἀνθρώπος ἐγνώριζε καλε-
 λίτερα τὸ συμφέρον τῆς, ἔπαρτε νὰ εἶναι μεξιοφρονέ-
 σερος περὶ αὐτὸν ἀπὸ καθεῖ ἄλλον, διὰ νὰ ἀπολαμ-
 βαῖνῃ δὲχολώτερα ἐκεῖνῳ τὴν τιμὴν, διὰ τὴν ὁποῖαν
 λαχταεῖ τὸσον.

Ἀγκαλὰ καὶ δὲν λείπῃν καὶ τοῖστοι, ὅπῃ νὰ κατα-
 φύγῃν καὶ εἰς τῆτο τὸ μέσον· ἐπειδὴ μία ἐπίπλασος
 μεξιοφροσύνη εἶναι μάλιστ' ἡ μεγίστη τέχνη τῆς ἐπί-
 πδειοτέρας καὶ ἐντελετέρας κενοδοξίας. Ὅμως ἡ ὑπό-
 κεισὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαρκέσῃ πολλὴν καιρὸν· καὶ
 τὴν βεβαίῳν καὶ σαθεράν ὑπόληψιν τοῦ μεξιοφρονος
 δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ ἄλλος, εἰμὴ μόνος ἐ-
 κεῖνος, ὅς τις εἶναι τῶντι τοῖστος.

Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι τινὰς τῶντι τοιοῦτος, πρέπει
 πρῶτον νὰ εἶναι ταπεινός. Ἐπειδὴ ἐν ὅσῳ τινὰς ἔ-
 χει μίαν ὑπερβολικὴν ὑπόληψιν περὶ ἑαυτῆς, θέλει
 ἐπιθυμῆν νὰ τὸν ἔχῃν καὶ οἱ ἄλλοι εἰς τὴν αὐτὴν ὑ-
 πόληψιν, διὰ τὴν τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀρ-
 θῆ, ἀνίσως δὲν ἀρθῆ ἡ αἰτία.

Δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῆ τινὰς πόσον ὠφέλιμον εἶναι
 εἰς τὴν ἀνθρωπίνην δὲδαιμονίαν, τὸ νὰ ἰξούρητις νὰ
 κατέχῃ τῆτο τὸ πάθος μέσα εἰς τὰ πρέποντα ὅρια·
 ἐπειδὴ πόσῳ λύπῳ δὲν συνηθίζῃ νὰ προξενῆ μία
 ἀμεξος κενοδοξία, πόσῳ πόνῳ, καὶ πόσῳ ἰδρώτῳ,
 οἱ ὁποῖοι ρίπτονται ταῖς περὶ αὐτὸν φοραῖς εἰς τὸν
 αἶρα; πόσῳ θλίψῳ εἰς τὰς ἀντιλογίας καὶ κείσεις
 (κείτικας) ὅπῃ καθεῖ ἑκάστην συναπαντῶμεν, καὶ πό-
 σῳ φθόνῳ καὶ ἔχθρῳ ἀπὸ μέρους τῶν ἀταγαγιστῶν
 καὶ ἀτιζήλων; πόσῳ ἀνησυχίῳ ἔπειτα, καὶ πόσῳ
 τα

Κεφ. Δ'. Κενοδοξία, Μετριοφροσ. 121

τάραχην, ὅποταν τὰ πράγματα δὲν ἀποβαίνεν κατὰ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἐπιθυμίαν μας; καὶ ταῦτα πάντα τέλος πάντων πρὸς τί; διὰ μίαν σκιαν, ἢ ὁποία μὲ ὄσω περαιοτέραν ἀδημονίαν τὴν ἐπιδιώκει τινὰς, τότε ἔσονται ταχύτερα φύγει, ἕως ἢ διαλύεται αἴφνης εἰς ἔδην, καὶ ἀφανίζεται.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ συγχέωμεν τὴν κενοδοξίαν μὲ εὐα ὀρθὸν (ἔλλογον) ἔρωτα τῆς ἰδίας ἡμῶν ὑπολήψεως. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν ἐπιθυμῆ καθε αἷας· „ μὴ δῶς ἀλλοτείοις τὴν τιμὴν σου “ λέγει καὶ τὰ ἱερά βιβλία· (Παροιμ. Κεφ. 5. Στίχ. 9.) „ καὶ „ κρείσσον ὄνομα καλὸν, ὑπὲρ πλοῦτον πολυῦ “. Ἡ ὀλιγωρία μάλιστα τῆς ἰδίας ἡμῶν ὑπολήψεως εἶναι ἢ πλεόν χειρότερα διάθεσις, ὅπου ἡμπορεῖ νὰ ὀρεθῆ εἰς ἀνθρώπον· διὰ τί δὲν εἶναι πρᾶξις τόσον αἰχρὰ, ὅπως νὰ μὴ τὴν κάμη εὐας τοῖςτος.

Καὶ αὐτὴ ἢ καταφρόνησις τῆς ἐπαίνων, ὅταν εἶναι ὑπερβολικὴ, εἶναι κακία· ἐπειδὴ ἀντὶ νὰ εἶναι σημεῖον ταπεινώσεως καὶ μετριοφροσύνης, εἶναι μᾶλλον δεῖγμα τῆς πλεόν μυσαρᾶς ἀλαζονείας· διὰ τί δείχνει, ὅτι δὲν μετᾶ διὰ τίποτε τὸς ἄλλους ἀνθρώπους ἐκεῖνος, ὅπως ἀπαξιοῖ καὶ ὀτελίζει ἕως καὶ τὰς ἀποδείξεις τῆς παρ' ἐκείνων τιμῆς.

Ὁ φρόνιμος ὅμως ἀνθρώπος τὴν ἀντίον ἰξόρει πόσῳ χρείαν ἔχει ἀπὸ τῆς ἄλλης· ἰξόρει ὅτι δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἐπιχειρίαν τῆς ἄλλων, εἰ μὴ καθ' ὅσον ἤθελεν εἶναι ἄξιος τῆς ὑπολήψεως ἐκείνων. Ὅθεν πρῶτιμᾶ τὸ καλὸν ὄνομα καὶ τὴν ὑπόληψιν ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα· ἀποφύγει ὅλα ἐκεῖνα, ὅπως ἡμπορῆν νὰ τὴν ἀμαυρώσῃ· μεταχειρίζεται ὅλα ἐκεῖνα, ὅπου ἡμπορῆν νὰ τῆ τὴν ἐποξενήσῃ δικαίως. Διακρίνεται δὲ ἀπὸ τὸν κενόδοξον κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀκολοθῶντας τὸ παράγγελμα τῆ Σωκράτους, ἀπατάζει νὰ εἶναι τοῖςτος, ὅ,τι λογῆς θέλει νὰ νομίζεται· καὶ, πληροφορημένος, ὅτι ὅταν πολιτεύεται ὀρθῶς, ἢ τιμὴ καὶ ἢ ὑπόληψις τὸν ἀκολουθεῖ ἀφ'

Κεφ. Ε'. Ἐπιθυμία, Εὐχαεῖς. 123

πομαχρυώσεώς του, μᾶς τὸ ἀρπάζει τὴν αὐτὴν στιγμήν ὅπῃ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ τὸ ἀδράξωμεν.

Ἐνα πρᾶγμα ὅμως διαστέλλει ἔσιωδῶς τὴν μίαν ἐπιθυμίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης· ὅτι ἢ δούτερα εἶναι χεδὸν πάντοτε ἠνώμενῃ μὲ τὴν ἐλπίδα, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἢ πρώτη ἐκ φύσεως ἀποκλείει τὴν ἐλπίδα, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἀδύνατον τὸ ἀπερασμνόν νὰ μὴν εἶναι ἀπερασμνόν. Ἡ μοναχὴ ἐλπίς, ὅπῃ εἰς τῆτο ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἀπομείνῃ, εἶναι ὅτι μία τοιαύτη ἀπόλαυσις ἠμπορεῖ νὰ μᾶς ἐλθῇ ἄλλω φορᾶν· πλὴν εἰς ταύτῃ τὴν περιστάσιν εἶναι φανερόν, ὅτι ἢ ἐπιθυμία καὶ ἢ ἐλπίς ἀνήκον ὄχι πλέον εἰς τὸ ἀπερασμνόν, ἀλλ' εἰς τὸ μέλλον.

Ἐντεῦθεν προέρχεται ὁποῦ ἢ ἐπιθυμία τῆς ἀπερασμνῶν πραγμάτων, ἢ τοιούτων θεωρουμένων, νὰ φέρῃ ἀναγκαίως μεθ' ἑαυτῆς μίαν αἴσθησιν λυπηρᾶς τῆς στερήσεως, καὶ διὰ τῆτο πρέπει νὰ ἐξοσρακίζηται παντὶ δυνάει ἀπὸ τὴν ψυχὴν· ἐν ᾧ ἢ ἐπιθυμία τῆς μελλόντων ἠμπορεῖ πολλάκις διὰ μέσου τῆς ἐλπίδος νὰ ποροκαταβάλλῃ εἰς τὴν φαντασίαν τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἰδίας ἀγαθῆς, καὶ διὰ τῆτο πρέπει νὰ μετεμάζηται μόνον, καὶ ὄχι νὰ ἀποκλείεται κατὰ κράτος.

ἠμπορεῖ μάλιστα νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι αὐτὴ ἢ ἐπιθυμία, ὁπόταν ἐρείδεται εἰς μίαν βάσιμον ἐλπίδα, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πρώτας πηγὰς τῆς δὲδαιμονίας μας. Ἄθλιος εἶναι ὁποῖος δυν' ἔχει πλέον τὶ νὰ ἐλπίζῃ, εἶπεν ἕνας φιλόσοφος· αὐτὸς χάνει παροδύς τὸν καρπὸν ὅλων ἐκείνων, ὅπῃ ἔχει. Ὀλιγώτερον δὲφραίνεται τινὰς (ἐπακολουθεῖ ὁ ἴδιος) διὰ ἐκείνα ὅπῃ ἔχει, παρὰ διὰ ἐκείνα ὅπῃ ἐλπίζει· καὶ κἀνεὶς δυν' εἶναι δὲδαίμων ἄλλοτε, εἰμὴ παρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ποδομνῶν δὲδαιμονίαν. Ὁ ἀνθρώπος πλεονέκτης, πλὴν πειωρισμνός, κατεσκόασμένος νὰ ἐπιθυμῇ ὅλα, πλὴν νὰ λαμβάνῃ ὀλίγα, ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν τῆς φύσεως μίαν δύναμιν παρηγορητικὴν, ἢ ὁποῖα τῆ πλησιάζει ὅλα ἐκείνα, ὅπῃ

ὅπῃ ἐπιθυμεῖ, τὰ ὑποβάλλει εἰς τὴν φαντασίαν τῆς, τῆς τὰ κάμνει παρόντα καὶ αἰσθητὰ, τὸν κάμνει ἔσθρον τινὰ κύριον αὐτῆς, καὶ διὰ τὴν γνήνη αὐτῆς ἢ φαντασιακῆς ιδιότητος πλέον γλυκυτέρα, τῆς τὰ χηματίζει κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τῆς πάθους τῆς ἢ ἀπάτη παύει, εἴθ' ἀρχίζει ἢ ἀπόλαυσις.

Τῆτο ὅμως τὸ πάθος, τὸ τόσον παρηγορητικὸν γίνεται πολλάκις τὸ πλέον λυπηρὸν καὶ πλέον ὀλέθριον, ὅποταν καταστῆ εἰς ὑπερβολήν. Ἐν τούτῳ εἶναι τὸ νὰ ἐπιθυμῶμεν πράγματα προφανῶς ἀνώτερα ἀπὸ τὰς δυνάμεις μας καὶ ἰδὲ μία διεξοδικὴ καὶ ἀρμόδιωτάτη περικοπὴ τῆς Πλευτάρχου ἐπάνω εἰς μίαν τοιαύτην ὑπόθεσιν. „ Ἐκεῖνο, λέγει (Ἐν τῷ περὶ ἀθυμίας τῆς ψυχῆς), ὁποῦ συμμερῆται περαιοτέρου εἰς τὴν ἀθυμίαν τῆς ψυχῆς μας, εἶναι ἢ ἄλογος μανία, ὅπῃ ἔχομεν νὰ ἀπλόνωμεν μεγαλώτατα πάντα ἐπάνω εἰς μικρότατον πλοιάριον· αἱ ἐπιθυμίαι μας εἶναι σχεδὸν πάντοτε πλέον ἐκτεταμέναι ἀπὸ τὰς δυνάμεις μας· ὅθεν φανακισμένοι ἀπὸ εἴνα μέρος ἀπὸ μίαν ψυδῆ ἐλπίδα, ἀνάγκασμένοι ἀπὸ ἄλλο μέρος ἀπὸ τὴν πείραν καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ πράγματα νὰ ἀπαρηθῶμεν τὰ ἀλόγως ἐπιθυμώμενα, παραδιδόμεθα ἔπειτα εἰς τὴν μελαγχολίαν καὶ εἰς τὴν λύπην, καὶ παραπονέμεθα ἀλόγως διὰ τὸ ἀλλόκοτον, διὰ τὸ ἄσατον, διὰ τὴν ἀδικίαν τῆς τύχης· τὰ πλέον ἀπισμύνα καὶ ἀσυμβίβαστα πράγματα εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀποτείνονται οἱ σκοποί μας· θέλομεν νὰ εἶμεθα ἐν ταύτῃ καὶ ἀνδρείοι καὶ μαλακοί, καὶ εὐφάπελοι καὶ σοβαροί· θέλομεν νὰ εἶμεθα δίκλινητοι χωρὶς ἀσκησιν, σοφοί, χωρὶς ἀσέδω, ἀγαπητοὶ χωρὶς προτέρημα, σεβασμίοι χωρὶς ἀρετήν. Διορύσιος ὁ ὄμιος τύραννος τῆς Συρακυσίων δὲν εὐχαρισεῖτο ὅτι ἦτον ὁ πλέον δυνατώτερος καὶ φοβερώτερος τῶν τυράνων τοῦ αἰῶνος του, ἀλλὰ ἀγαπᾷ κτῆσε διὰ τὴν δὲν ἦτον καὶ Ποιητὴς καλλίτερος ἀπὸ τὸν Φιλόξενον, καὶ Συγγραφεὺς εὐφραδής ὡς ὁ Πλάτων· καὶ

Κεφ. Ε'. Ἐπιθυμία, Εὐχαεῖς. 125

εἰς πρῶτον βαθμὸν ἔφθασεν ὁ φθόνος τε, ὅπου τὸν Φιλόξενον τὸν ἔκλεισεν εἰς φυλακὴν, καὶ τὸν Πλάτωνα τὸν ἐπώλησεν εἰς τὴν Αἴγιναν ὡς ἀνδράποδον (σκλάβον). Δικαίως ἄρα περιπαίξεν τὴν γνώμην τῶν Στωϊκῶν, οἱ ὅποιοι λέγουσι ὅτι ὁ Σοφὸς εἶναι ὄχι μόνον δίκαιος, φρόνιμος, ἀνδρείος, εὐτολμος, ἀλλὰ εἶναι προσέτι καὶ Ῥήτωρ εὐγλωττος, Στρατηγὸς εὐδοξος, Ποιητὴς ἄριστος, Πολίτης πλάσιος, καὶ ἔτι Βασιλεύς, καὶ ὑπέριστα ὡς οἱ μέγιστοι Μονάρχαι. Ἀλλ' οἱ πειρασότεροι ἐκείνων, ὅπου περιπαίξουσι τὴν ποιαύτην πρότασιν, δεῖ εἶναι ἄρα γε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ μέρει πλέον ἀξιογέλαστοι ὅπου ἐπιθυμῶν τῶντι νὰ ἔχουν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τόσα προτερήματα, τούτους τίτλους, τούτα προνόμια;

Ὁ σοφὸς λοιπὸν καὶ φρόνιμος ἄνθρωπος, ὅταν τῆ παρρησιάζηται εἰς ἀντικείμενον, πρέπει πρὸ τῆ νὰ ἐπιδράμη εἰς αὐτὸ ἢ ἀπληστος ἐπιθυμία, νὰ ζυγασατῆ μετὰ βραδύτητος καὶ καθ' ἡσυχίαν, ἀν' αὐτὸ εἶναι ἢ δεῖ εἶναι ἀνάλογον μὲ τὰς δυνάμεις του· καὶ ἀφ' ἧ τὸ εὖρη ἀνώτερον τῆ δυνάμεών τε, νὰ παραιτῆ διδύς τὸν περὶ τούτου στοχασμὸν. Διὰ τοῦτο μωρὸν ἤθελεν εἶναι βέβαια νὰ θέλῃ τινὰς νὰ ἐξισωθῆ μὲ τὴν ἔλαφον εἰς τὴν ταχύτητα, ἢ μὲ τὸν λέοντα εἰς τὴν ἰσχυρῶν, καὶ πολὺ πειρασότερον ὅποτεν ὁ λόγος ἤθελεν εἶναι περὶ πραγμάτων ἀσυμβιβάστων, ὡς νὰ βιάζηται τις νὰ φιλιώσῃ τὸ πῦρ μὲ τὸν πάγον (κρύσταλλον).

Ἡ ἀνθρώπινος κακοδαιμονία συνίσταται, εἶπεν ἕνας Σοφὸς, προηγουμένως εἰς τὴν ἀσυμμεξίαν τῶν δυνάμεων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν μας. Καὶ ὁ συγγραφεὺς τὰς περὶ δαιμονίας Μελέτας θέτει ὅλην τὴν δαιμονίαν εἰς τὴν ἰσοσταθμίαν τῶν ἐπιθυμιῶν μὲ τὴν δύναμιν τῆ νὰ τὰς ἀχαρισήσωμεν· ἀπὸ τὸ ὅποῖον συνάγει, ὅτι ὁ μόνος τρόπος διὰ νὰ εἶναι τινὰς δαιμονίων, εἶναι ἢ νὰ μειώσῃ τὰς ἐπιθυμίας, ἢ νὰ αὐξήσῃ τὰς δυνάμεις τε, ἢ νὰ τὰ κάμῃ ἐν ταύτῃ καὶ τὰ δύο.